

החלטת הפטור פתוחה לעיון הציבור במשרד רשות התחרות, רח' עם ועולמו 4, ירושלים, בשעות העבודה הרגילות ובאתר האינטרנט של הרשות: www.competition.gov.il.

ג' באב התשע"ט (4 באוגוסט 2019)
(חמ 41-3-17)

מיכל הלפרין
הממונה על התחרות

הודעה על פטור מאישור הסדר כובל

לפי חוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח-1988

בתוקף סמכותי לפי סעיף 14 לחוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח-1988¹ (להלן – החוק), ולאחר התייעצות עם הוועדה לפטורים ולמיוזגים, אני מודיעה כי ביום ט"ז בסיוון התשע"ט (19 ביוני 2019) החלטתי על מתן פטור מאישור הסדר כובל, כמפורט להלן:

מספר	שמות הצדדים להסדר	מהות הכבילה	הנכס/השירות
047053	משקי אנרגיות סולאר שותפות מוגבלת משקי עמק בית שאן אגודה שיתופית מרכזית לחקלאות בע"מ פיתוח הגליל אגודה שיתופית חקלאית בע"מ אנלייט אנרגיה מתחדשת בע"מ משקי דוראל ניהול אנרגיה בע"מ	הצטרפות של 3 ארגוני קיבוצים למיזם משותף קיים, לצורך הקמת מיזמים בתחום האנרגיה הסולרית, וכן כבילת אי-תחרות בין הצדדים	הקמת מיתקנים סולריים לייצור חשמל על גגות, מאגרי מים ועל קרקעות

החלטתי מתבססת על כך שאין בכבילות שבהסדר כדי לפגוע פגיעה של ממש בתחרות, עיקרו של ההסדר אינו בהפחתת התחרות או במניעתה ואין בו כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו.

בהתאם לסעיף 15(א) לחוק, נתונה החלטתי זו לערר לפני אב בית הדין לתחרות על ידי איגוד עסקי, ארגון צרכנים או כל אדם העלול להיפגע מההסדר הכובל שעליו ניתן הפטור.

החלטת הפטור פתוחה לעיון הציבור במשרד רשות התחרות, רח' עם ועולמו 4, ירושלים, בשעות העבודה הרגילות ובאתר האינטרנט של הרשות: www.competition.gov.il.

ג' באב התשע"ט (4 באוגוסט 2019)
(חמ 41-3-17)

מיכל הלפרין
הממונה על התחרות

¹ ס"ח התשמ"ח, עמ' 128; התש"ס, עמ' 113; התשע"ט, עמ' 246.

הודעה על מתן פטור בתנאים מאישור הסדר כובל

לפי חוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח-1988

בתוקף סמכותי לפי סעיף 14 לחוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח-1988¹ (להלן – החוק), ולאחר התייעצות עם הוועדה לפטורים ולמיוזגים, אני מודיעה כי ביום ג' בסיוון התשע"ט (6 ביוני 2019) החלטתי על מתן פטור מאישור הסדר כובל, כמפורט להלן:

מספר	שמות הצדדים להסדר	מהות הכבילה	הנכס/השירות
051410	השותפות במאגר הגז 'תמר' דוראד אנרגיה בע"מ	הסכם לאספקת גז טבעי בין השותפות הגז תמר וחברת דוראד אנרגיה בע"מ	מכירת גז טבעי

החלטתי מתבססת על כך שבכפוף לתנאי הפטור אין בכבילות שבהסדר כדי לפגוע פגיעה של ממש בתחרות, עיקרו של ההסדר אינו בהפחתת התחרות או במניעתה ואין בו כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו.

¹ ס"ח התשמ"ח, עמ' 128; התשע"ט, עמ' 246.

ירושלים, ט"ז סיוון, תשע"ט

19 יוני, 2019

פטור: 047053

בדוא"ל: shellyw@ebnlaw.co.il

לכבוד
עו"ד שלי ווצסלמן
ארדינסט, בן נתן, טולידאנו ושות'
רחוב ברקוביץ 4
תל-אביב

הנדון: החלטה בעניין פטור מאישור הסדר כובל בין:

משקי אנרגיות סולאר שותפות מוגבלת - משקים אנד פרטנרס שותפות מוגבלת - משקי עמק

בית שאן אגודה שיתופית מרכזית לחקלאות בע"מ - משקי עמק יזרעאל אגודה שיתופית

מרכזית לחקלאות בע"מ - פיתוח הגליל אגודה שיתופית חקלאית בע"מ

הנני מתכבדת להעביר אליכם את החלטת הממונה על התחרות, לפי סעיף 14 לחוק התחרות הכלכלית התשמ"ח - 1988, בדבר מתן פטור מהחובה לקבל את אישור בית הדין להסדר כובל שבין הצדדים בנדון.

בכבוד רב,

אנגילה טטוראשווילי
מנהלת לשכת הממונה

החלטה לפי סעיף 14 לחוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח-1988
בדבר מתן פטור מאישור הסדר כובל להסדרים בתחום ייצור חשמל
מאנרגיה סולארית בין משקי אנרגיות סולאר שותפות מוגבלת, משקי
עמק בית שאן אגודה שיתופית מרכזית לחקלאות בע"מ, משקי עמק
יזרעאל אגודה שיתופית מרכזית לחקלאות בע"מ ופיתוח הגליל אגודה
שיתופית חקלאית בע"מ, אנלייט אנרגיה מתחדשת בע"מ ומשקי דוראל
ניהול אנרגיה בע"מ

1. פתח דבר

לפני מונחת בקשה למתן פטור לפי סעיף 14 לחוק התחרות הכלכלית, תשמ"ח-1988 (להלן **חוק התחרות**) מאישור הסדר כובל לשלושה הסדרים בהם חוברת משקי אנרגיות סולאר שותפות מוגבלת (להלן **משקי אנרגיות**) לצדדים שונים בשיתופי פעולה בתחום ייצור חשמל מאנרגיה סולארית.

לאחר שבחנתי את ההסדרים ואת הכבילות המצויות בהם, כמו גם את השפעתם האפשרית של אלו על התחרות בשווקים הרלוונטיים, ולאחר שנועצתי בוועדה לפטורים ומיזוגים, שוכנעתי כי הכבילות שבהסדרים אינן מגבילות את התחרות בחלק ניכר של השווקים המושפעים מההסדרים, כי עיקרם של ההסדרים אינו בהפחתת התחרות או במניעתה, וכי אין בהם כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרם. מטעמים אלה ראויים ההסדרים לפטור לפי סעיף 14 לחוק, בשל הנימוקים שיפורטו להלן.

2. ההסדרים והצדדים להם

משקי אנרגיות היא שותפות מוגבלת בבעלות משקי הקיבוצים – אגודה שיתופית חקלאית בע"מ (להלן **משקי הקיבוצים**)¹ (33.3%); אחזקות משקי הדרום – אגודה שיתופית חקלאית בע"מ (להלן **משקי הדרום**)² (33.3%); ואחזקות משקי הנגב – אגודה שיתופית חקלאית בע"מ (להלן **משקי הנגב**, ולהלן ביחד **השותפים הוותיקים**)³ (33.3%). חלק מפעילותה של משקי אנרגיות מתבצעת באמצעות

¹ משקי הקיבוצים הוא ארגון כלכלי המונה 276 חברים, מתוכם 273 קיבוצים ו-3 מושבים שיתופיים. בין יתר אחזקותיה, משקי הקיבוצים היא בעלת 35% מהמניות בתחנת הכוח דליה אנרגיות בע"מ, שהיא בעלת כושר ייצור של 870 מגוואט בטכנולוגית קוגנרציה.

² משקי הדרום הוא ארגון כלכלי אזורי המונה 36 יישובים אשר בין היתר, שותף במספר פרויקטים בתחום האנרגיה הסולארית: הוא שותף במחצית המניות של 3 פרויקטים בהסדרת "מונה נטו" בהספק מותקן של עד 1 מגה וואט כל אחד, וכן במחצית המניות של פרויקט נוסף בהסדרה תעריפית בהספק מותקן של עד 3 מגה וואט. כמו כן, חברת הבת שלו, סיבי הדרום בע"מ, מחזיקה במפעל אשר על גגו מותקן מתקן סולארי בהספק מותקן של כ-0.6 מגה וואט.

³ משקי הנגב הוא ארגון כלכלי אזורי המונה 52 קיבוצים. למשקי הנגב אין פעילות בתחום האנרגיה הסולארית.

משקים אנד פרטנרס שותפות מוגבלת (להלן **משקים אנד פרטנרס**), הנמצאת בבעלותה המלאה ועוסקת בייזום, פיתוח, מימון, הקמה והפעלה של מיזמים לייצור חשמל מאנרגיה סולארית, ובבעלותה החלקית או המלאה מספר מתקנים סולאריים, אשר סך ההספק המותקן שלהם עומד על 52 מגה וואט.

משקי עמק בית שאן אגודה שיתופית מרכזית לחקלאות בע"מ (להלן **משקי עמק בית שאן**) הוא ארגון כלכלי אזורי המונה 17 קיבוצים, ואשר אין לו פעילות בתחום האנרגיה הסולארית.⁴

משקי עמק יזרעאל אגודה שיתופית מרכזית לחקלאות בע"מ (להלן **משקי עמק יזרעאל**) הוא ארגון כלכלי אזורי המונה 34 קיבוצים, ואשר אין לו פעילות בתחום האנרגיה הסולארית.⁵

פיתוח הגליל אגודה שיתופית חקלאית בע"מ (להלן **פיתוח הגליל**) הוא ארגון כלכלי אזורי המונה 34 קיבוצים ומושב שיתופי אחד. פעילותו של הארגון בתחום האנרגיה הסולארית כוללת מספר מתקנים סולאריים על גגות מפעלים בהספק מותקן של כ-2.5 מגה וואט.

משקי עמק בית שאן, משקי עמק יזרעאל ופיתוח הגליל (להלן **השותפים החדשים**) הם ארגוני קניות אזוריים שמטרתם לקיים פעילויות כלכליות בעלות ערך מוסף לקיבוצים החברים בהם. באמצעות כוח הקניה העדיף והיתרון לגודל הכרוכים באיחוד מספר קיבוצים, מרכזים ארגונים אלו את פעולות הרכש והמימון עבור הקיבוצים הללו, וכן מחזיקים בתאגידים עצמאיים למטרות רווח בתחומים רבים ושונים, כגון אנרגיה, תשתיות ובניה, חקלאות, מזון, סחר וצרכנות. ארגונים אלו הם בעלי הון, בעוד שהחברים בהם מחזיקים בקרקעות.

בקשת הפטור נוגעת לכוונת השותפים החדשים לרכוש כל אחד 16.7% ממניות משקי אנרגיה ובכך להצטרף כשותפים למיזמים הקיימים של משקי אנרגיה. לאחר רכישת המניות, בעלי המניות הקיימים במשקי אנרגיות ידוללו כך שאחזקתם תהיה אף היא 16.7% כל אחד. במסגרת ההסדר קיימת תניית אי תחרות, הכוללת התחייבות של השותפים להפנות למיזם המשותף כל הזדמנות עסקית הרלוונטית לתחומי הפעילות שלו, לרבות פעילותו של תאגיד "חצר הקיבוץ".

⁴ יוער כי חברה אחות של משקי בית שאן, אחזקות שאן – אגודה שיתופית חקלאית בע"מ, מחזיקה באמצעות תאגיד חב"ת שלה במערכות סולאריות בהספק מותקן של כ-1.1 מגה וואט. כמו כן, 11 קיבוצים חברים גם בארגון נוסף בשם הדרי שאן אנרגיה – אגודה שיתופית חקלאית בע"מ, אשר חברה לדוראל בהסכם להשתתפות במכרז להקמת מתקן סולארי בהספק מותקן של 70 מגה וואט. עם זאת, הצדדים להסכם לא זכו במכרז.

⁵ יוער כי מרבית הקיבוצים חברים בארגון נוסף בשם מפעלי העמק – אגודה שיתופית חקלאית בע"מ, שלה פעילות בתחום הסולארי בהספק מותקן של כ-0.6 מגה וואט.

בנוסף, עוסקת בקשת הפטור בהתקשרויות משקי אנרגיות במבנה הבעלות החדש שלה (בעצמה או באמצעות משקים אנד פרטנרס) בשני הסדרים לייצור חשמל מאנרגיה סולארית, כדלהלן:

ההסדר הראשון הוא בין משקים אנד פרטנרס לבין חברת אנלייט אנרגיה מתחדשת בע"מ (להלן **אנלייט**), אשר התקשרו בשנת 2017 בהסכם להקמת מתקני ייצור חשמל מאנרגיה סולארית בהספק מותקן כולל של 18 מגה וואט בלבד,⁶ באמצעות תאגיד ייעודי בבעלות שווה ומשותפת של אנלייט ומשקים אנד פרטנרס (להלן **ההסדר הראשון**).

אנלייט היא חברה ציבורית בבעלות הציבור (55.98%), הפניקס קופות גמל (8.26%), הראל קופות גמל (5.08%), פסגות קרנות נאמנות (4.07%) ועוד בעלי מניות מוסדיים ופרטיים נוספים ששיעור אחזקתם נמוך. אנלייט מתמחה בייזום, פיתוח, מימון, הקמה, ניהול ותפעול של פרויקטים בתחום ייצור חשמל ממקורות אנרגיה מתחדשת. שלא במסגרת ההסדר הראשון, אנלייט מחזיקה במתקנים סולאריים בהספק מותקן כולל של כ-109 מגה וואט.

ההסדר השני הוא בין משקי אנרגיות לבין משקי דוראל ניהול אנרגיה בע"מ (להלן **משקי דוראל**), אשר התקשרו בשנת 2018 בהסכם שיתוף פעולה לייזום והקמה של מתקני ייצור חשמל מאנרגיה סולארית הממוקמים על גגות ומאגרי מים באמצעות תאגיד ייעודי בבעלות שווה ומשותפת של שניהם, הקרוי משקי אנרגיה מתחדשת 2018 – שותפות מוגבלת (להלן **ההסדר השני**).

משקי דוראל מוחזקת במלואה על ידי קבוצת דוראל משאבי אנרגיה מתחדשת בע"מ, אשר בבעלותה של ר.ד. יובל אחזקות בע"מ (39.08%), אלון קסל אחזקות בע"מ (9.07%), אוצר התיישבות היהודים בע"מ (9.9%), קיבוץ יטבתה (9%) ובעלי מניות נוספים קטנים. באמצעות תאגידי הבת, דוראל עוסקת בתחומי האנרגיה המתחדשת, לרבות ייצור חשמל באמצעות מתקני אנרגיות מתחדשות, מתקני ייצור בגז טבעי והתייעלות אנרגטית.

בהתאם להסדר השני, משקי אנרגיות ומשקי דוראל משתפים פעולה בהקמת מתקנים סולאריים על גגות ומאגרי מים, בשטח של עד 25 דונם לכל מתקן (השווה ערך להספק מותקן של כ-3 מגה וואט), ואשר מיועדים בין היתר לשימוש עצמי. סך ההספק המותקן הכולל של שותפות משקי אנרגיות ודוראל עומד כיום על מגה וואטים אחדים. שלא במסגרת ההסדר השני, משקי דוראל מחזיקה במתקנים סולאריים בהספק מותקן כולל של פחות מ-100 מגה וואט.

יוער, כי על אף שתוקף הסכם השותפות בין משקי אנרגיות ודוראל אינו מוגבל בזמן, בתום שנתיים ממועד הקמת השותפות יהיה כל אחד מהצדדים רשאי להודיע למשנהו על רצונו לרכוש ממנו את כל הזכויות והמניות שיש לו בשותפות, או על רצונו להביא להפסקת שיתוף הפעולה. אם שני

⁶ מקור ההסדר בזכייתה של אנלייט במכסה של 40 מגה וואט במכרז מס' 1 של רשות החשמל להקמת מתקנים פוטו-וולטאיים המתחברים לרשת החלוקה (מתח גבוה).

הצדדים ירצו לרכוש את הזכויות בשותפות, יבוצע הליך שבו צד אחד ירכוש בהסכמה את חלקו של הצד השני (במביל). כמו כן, הסכם זה כולל תניית אי תחרות, שלפיה מתחייב כל צד להפנות לשותפות כל הזדמנות עסקית הרלוונטית לשיתוף הפעולה, למשך תקופת ההסכם ובמשך חצי שנה מתום תקופת ההסכם.

3. רקע לניתוח השפעתם של ההסדרים על התחרות

בחודש ספטמבר 2015 התקבלה החלטת ממשלה (החלטה 542) על הפחתת גזי חממה וייעול צריכת האנרגיה במשק, וזאת בין היתר באמצעות ייצור חשמל מאנרגיה מתחדשת בשיעור של 13% מסך כל צריכת החשמל בשנת 2025 ובשיעור של 17% בשנת 2030. בהתאם להחלטה זו, מעודדת מדינת ישראל הקמה של מתקנים בבעלות פרטית לייצור חשמל מאנרגיה סולארית, וזאת בניהולה והכוונתה של הרשות לשירותים ציבוריים – חשמל (להלן **רשות החשמל**).

לאחרונה החלה רשות החשמל לקיים הליכים תחרותיים המבוססים על הגשת הצעות מחיר לייצור חשמל באמצעות מתקנים סולאריים.⁷ במסגרת זו, קובעת רשות החשמל מכסת ייצור מקסימאלית, והמשתתפים במכרז מגישים הצעה להקמת מתקנים סולאריים בהספק המותקן המוצע על ידם. החשמל שייצור על ידיהם יימכר למנהל המערכת בתעריף המוצע, למשך תקופה של 20 שנים. עד כה פרסמה רשות החשמל מספר מכרזים במתכונת זו, ביניהם מכרז למתקנים במתח נמוך שיוקנו על גגות, מכרזים למתקנים קרקעיים במתח גבוה שיחוברו לרשת החלוקה וכן מתקנים קרקעיים במתח עליון שיחוברו לרשת ההולכה. מטבע הדברים, מתקנים המוצבים על גגות ועל מאגרי מים הם הקטנים שבמתקנים, ולפיכך הפעילות בהם מאופיינת בריבוי מתחרים, ואילו מתקנים קרקעיים במתח עליון הם הגדולים שבמתקנים, אשר מצריכים עתודות קרקע גדולות וכרוכים בעלויות גבוהות יותר, והפעילות בהם מאופיינת במספר קטן יותר של מתחרים.

בשנים האחרונות קבעה רשות מקרקעי ישראל כללים להסדרת מיזמים סולאריים על שטחים חקלאיים, ובין היתר החליטה כי הישוב שעל שטחו מוקם המתקן יהיה בעל אחזקות מסוימות במתקן.⁸ כפועל יוצא החלו להקצות חלק מהקיבוצים והמושבים קרקעות מסוימות בשטחם לטובת הקמת מתקנים לייצור חשמל מאנרגיה סולארית.

4. השפעת ההסדרים על התחרות

4.1. ההסדר בין משקי אנרגיות לשותפים החדשים

עיקרו של ההסדר הוא בחבירה של שלושה ארגונים כלכליים אזוריים לשותפות קיימת, לצורך שיתוף פעולה בתחום ייצור חשמל מאנרגיה סולארית. שיתוף הפעולה יתבטא בהקמה ותפעול

⁷ עד לאחרונה חשמל מאנרגיה סולארית יוצר בשיטת "מונה נטוי", שבה יצרן החשמל מייצר חשמל לצריכה עצמית ואת העודפים מוכר למנהל המערכת. דרך נוספת היתה באמצעות קביעת תעריף קבוע למכסות שאושרו לכל יזם.

⁸ ראו קישור http://land.gov.il/PR_MSG/Pages/1107.aspx.

משותפים של מיזמים סולאריים הכרוכים בגיוס הון לא מבוטל, וביניהם כאלה המצריכים עתודות קרקע. לחבירה בין הגורמים תכלית של יצירת מיזם משותף ליצירת אנרגיה סולארית ולפיכך מדובר בעיסקה שעיקרה אינו בהפחתת התחרות או במניעתה ותנאי סעיף 14(א)(2) לחוק התחרות מתקיימים במקרה דנן.

מאחר שמבין השותפים החדשים רק פיתוח הגליל פעילה בתחום, וגם היקפי הפעילות שלה זניחים, הצטרפותם של השותפים החדשים אינה צפויה לפגוע בתחרות בתחום ייצור החשמל הסולארי.

יחד עם זאת, ההסדר עלול לעורר חשש לפיו תוגבל האפשרות של מתחריה של משקי אנרגיות להתקשר עם מי מהקיבוצים המשתייכים לשותפים החדשים לצורך שיתוף פעולה להקמת מיזם סולארי, וזאת משום שקיבוצים אלו עשויים להעדיף להתקשר עם ארגון הגג שבו הם חברים. ואולם נבהיר, כי ההסדר לא מגביל את הקיבוצים המשתייכים לשותפים החדשים לפעול באופן עצמאי ולהתקשר עם כל יזם שאותו ירצו, ואין מוטלת עליהם חובה להפנות כל הזדמנויות עסקית למיזם המשותף דנן. זוהי גם דרך הפעולה שבה נוקטים לא מעט יזמים אשר משתפים פעולה עם קיבוצים ולא עם ארגוני הגג שלהם, חרף חברותם של אותם הקיבוצים בארגון גג, ולעתים ביותר מארגון גג אחד, וזאת משום שהצעה כזאת עשויה להיות משתלמת יותר עבור הקיבוץ. כמו כן, קיימים עוד עשרות קיבוצים ומושבים מלבד אלו החברים ב-6 הארגונים, כך שהאפשרות לחבור לקיבוצים אחרים קיימת ומחלישה גם היא את החשש. לפיכך, גם חשש זה מופג.

השותפים החדשים והוותיקים מתחרים ביניהם במספר תחומים נוספים שאינם נוגעים להסדר דנן, כגון בתחומי הפעלת מכוני הפסדים וייצור השמנים. ואולם, מאחר שבתחומים אלו מחזיק כל אחד מהשותפים המתחרים באחזקות מיעוט,⁹ ההיתכנות מזליגת שיתוף הפעולה לתחומי פעילות אחרים, באופן שיאפשר את צינון התחרות באותם תחומים היא קטנה מאוד. בנוסף, בין חלק מהארגונים קיימים כבר שיתופי פעולה כאלה ואחרים, כגון בתחום הדשן, כך שההסדר לא יוצר בין הצדדים זיקה חדשה יש מאין.

אשר לתניית אי התחרות, השתכנעתי כי תנייה זו נחוצה למימוש עיקרו של ההסדר וכי אלמלא חויבו השותפים החדשים והוותיקים להפנות כל הזדמנויות עסקית למיזם המשותף הדבר היה פוגע בפעילות המשותפת. ההסדר מתיר לכל שותף לפעול באופן עצמאי במקרה שבו המיזם המשותף לא חפץ בהזדמנות העסקית שהוצעה לו או שאין לאל ידו לממש הזדמנויות עסקית כלשהי.

⁹ לעתים חלק מהמחזיקים הנוספים הם הקיבוצים עצמם, ולעתים צדדים שלישיים שכלל אינם קשורים להסדר.

4.2. ההסדר הראשון

עיקרו של ההסדר הראשון - הסכם השותפות בין משקים אנד פרטנרס ואנלייט - הוא לאפשר לצדדים לו לשתף פעולה במסגרת זכייתה של אנלייט בהליך תחרותי מס' 1 של רשות החשמל על הקמת מתקנים סולאריים במתח גבוה בהיקף של 18 מגה וואט ובתעריף קבוע. שיתוף הפעולה יתבטא בשיתוף ידע מקצועי ובחלוקה שווה של מימון המיזמים. לפיכך עיקרו של שיתוף הפעולה אינו בהפחת התחרות או במניעתה והוא עומד בתנאי סעיף 14(א)(2) לחוק התחרות.

שיתוף הפעולה מוגבל לפעילות זו, והוא אינו מונע מהצדדים להתחרות ביניהם במכרזים חדשים שמפורסמים מעת לעת. החשש התחרותי העולה מההסדר הוא ששיתוף הפעולה במסגרתו יפחית את התמריץ של הצדדים להתחרות ביניהם במכרזים הבאים. אולם, היות שמדובר בכמות זניחה מסך כל ייצור החשמל הסולארי השנתי המתוכנן לשנים הקרובות¹⁰, התמריץ של הצדדים להימנע מתחרות בעתיד בשל שיתוף הפעולה קטן יחסית. בפועל, אנלייט ומשקים אנד פרטנרס התחרו זו בזו במכרזים הנוגעים למתקני מתח גבוה גם לאחר תחילת ההסדר הראשון. בנוסף, בתחום הקמת המיזמים הסולאריים פועלים שחקנים נוספים; בתחום המתקנים הקטנים בעלי הספק מותקן של מספר מגה וואטים מצומצם פועלים גורמים רבים, ואכן מכרזים הנוגעים למתקנים אלה מאופיינים בדרך כלל בריבוי משתתפים. כמו כן, גם בתחום המתקנים הבינוניים והגדולים פועלות יותר מ-5 חברות, לבד מהצדדים. ריבוי המתחרים לכשעצמו מחליש את החשש מפגיעה התחרותית העולה להתרחש גם אילו התמריץ של הצדדים להתחרות ביניהם היה קטן כתוצאה מההסדר.

4.3. ההסדר השני

הסכם השותפות בין משקי אנרגיות ודוראל הוא הסכם הנוגע בעיקרו להקמת מתקנים סולאריים המוגבלים בהיקפם אשר ממוקמים על גגות ומאגרי מים. על פי רוב, מתקנים אלו רלוונטיים למתח נמוך, אך לעתים גם למתח גבוה. נוסח ההסכם מאפשר את שיתוף הפעולה בין הצדדים בהקמה ובתפעול של מיזמים סולאריים שיוקמו על גגות ומאגרי מים ויחולו למתח נמוך וגבוה. בפרט, שיתוף הפעולה כולל שיתוף ידע מקצועי, מימון משותף של הפעילות ומתן שירותים נוספים של דוראל לתאגיד, כגון ניהול הליכי תכנון, ניהול ביצוע והתקנה, ניהול ניטור ואיתור תקלות וכו'. ההסדר אינו מונע מהצדדים להתחרות ביניהם במכרזים חדשים על מיזמים סולאריים אחרים שמפורסמים מעת לעת.¹¹ ברי, אם כן, כי עיקרו של שיתוף הפעולה אינו בהפחת התחרות ומניעתה ולפיכך תנאי סעיף 14(א)(2) לחוק התחרות מתקיימים בו.

¹⁰ על פי נתוני רשות החשמל, היקף החשמל הסולארי שמיוצר או שכבר נוהל לגביו מכרז עומד על כ-1,800 מגה וואט. על פי החלטת הממשלה שהוזכרה, היקף ייצור החשמל הסולארי ימשיך לעלות בשנים הקרובות.

¹¹ כך למשל, במכרז מתח עליון שתוצאותיו פורסמו במאי 2019 התחרו השניים בנפרד.

במקרה זה מדובר בהיקפי ייצור קטנים יחסית לכל מתקן. כפי שצוין לעיל, בתחום מתקני הגגות ומאגרי המים פועלים שחקנים רבים. על כן, גם הסדר זה אינו מעורר חשש תחרותי בתחום ייצור החשמל מאנרגיה סולארית.

עם זאת, שיתוף הפעולה של הצדדים בתחום זה עלול להוביל לצינון התחרות ביניהם בתחומים אחרים, למשל בהקמת מיזמים סולאריים גדולים. ואולם, גם אם יחליטו הצדדים לעשות כן, הרי שקיומם של מתחרים נוספים במתח הגבוה והעליון מחליש את הפגיעה התחרותית העלולה להתרחש מכך.

תניית אי התחרות הנלווית להסכם זה נחוצה למימוש עיקרו של ההסכם, שכן אלמלא חויבו הצדדים להפנות למיזם המשותף כל הזדמנות עסקית שרלוונטית לו, הדבר היה פוגע בפעילות המשותפת.

לאור כל האמור, נחה דעתי כי ההסדרים שהובאו לפניי אינם מגבילים את התחרות בחלק ניכר של השוק המושפע מהם, כי עיקרם אינו בהפחתת התחרות או מניעתה וכי אין בהם כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרם. מצאתי לנכון אפוא להעניק לצדדים פטור כמבוקש.

5. סוף דבר

לאחר שנועצתי עם הוועדה לפטורים ולמיזוגים, ראיתי לנכון להשתמש בסמכות הנתונה לי בסעיף 14 לחוק התחרות ולהעניק את הפטור המבוקש. בהתאם לסעיף 15(א) לחוק התחרות נתונה החלטתי זו לערר בפני אב בית הדין לתחרות על ידי איגוד עסקי, ארגון צרכנים או כל אדם העלול להיפגע מההסדרים הכובלים עליהם ניתן הפטור.

מיכל הלפרין
הממונה על התחרות

ירושלים, ט"ז בסיוון, התשע"ט

19 יוני, 2019

הוועדה לפטורים ולמיזוגים
המלצות

מועד הדיון: 19.06.2019

מקום הדיון: רשות התחרות, רח' עם ועולמו 4, ירושלים

בקשת מיזוג במסלול אדום

בפני חברי הוועדה הוצגה בקשת מיזוג וחוות הדעת של מחלקת שווקים כדלקמן:

מס' תיק	הצדדים למיזוג
042777	סלקום ישראל בע"מ קרן תשתיות ישראל III, שותפות מוגבלת איי.בי.סי. איזראל ברודבאנד קומפני (2013) בע"מ חברת החשמל לישראל בע"מ ויה אירופה ישראל בע"מ באטמ תקשורת מתקדמת בע"מ נכסי זיסאפל (1992) בע"מ רפק תקשורת ותשתיות בע"מ

החלטה:

חבר ועדה אחד ממליץ לאשר את בקשת המיזוג על סמך חוות הדעת של מחלקת שווקים.
שני חברי ועדה מתנגדים למיזוג.

בקשת פטור

בפני חברי הוועדה הוצגה בקשת פטור של מחלקת שווקים כדלקמן:

מס' תיק	הצדדים להסדר כובל
047053	משקי אנרגיות סולאר שותפות מוגבלת משקים אנד פרטנרס שותפות מוגבלת משקי עמק בית שאן אגודה שיתופית מרכזית לחקלאות בע"מ משקי עמק יזרעאל אגודה שיתופית מרכזית לחקלאות בע"מ פיתוח הגליל אגודה שיתופית חקלאית בע"מ

החלטה:

חברי הוועדה ממליצים ליתן פטור על סמך טיוטת הפטור של מחלקת שווקים.

בקשת פטור מאישור הסדר כובל

בהתאם לס' 14 לחוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח-1988, מוגשת בזה בקשה לפטור מאישור בית הדין, להסדרים כובלים שפרטיהם כדלקמן:

1. הצדדים להסדר המבקשים את הפטור:

משקי אנרגיות סולאר שותפות מוגבלת (להלן: "שותפות") וכן כ"א מהשותפים בה:

אחזקות משקי הנגב-אגודה שיתופית חקלאית בע"מ

אחזקות משקי הדרום-אגודה שיתופית חקלאית בע"מ

משקי הקיבוצים אגודה שיתופית חקלאית בע"מ

משקים אנד פרטנרס, שותפות מוגבלת (להלן: "MP") (תאגיד בבעלות מלאה של השותפות).

מען: רחוב החרוץ 6, תל-אביב.

מען למסירת מסמכים: משרד ליפא מאיר ושות', רחוב ויצמן 2, תל-אביב.

משקי עמק בית שאן אגודה שיתופית מרכזית לחקלאות בע"מ אגש"ח 6-57-000587 (להלן: "משקי בית שאן").

מען: ד.נ. בקעת בית שאן.

משקי עמק יזרעאל – אגודה שיתופית מרכזית לחקלאות בע"מ אגש"ח 7-57-000704 (להלן: "משקי עמק יזרעאל").

מען: מגדל העמק 10500, ת.ד. 258.

פיתוח הגליל אגודה שיתופית חקלאית בע"מ אגש"ח 6-57-003878 (להלן: "פיתוח הגליל").

מען: מתחם המועצה האזורית גליל עליון, ראש פינה 12100, ת.ד. 90000.

מען למסירת מסמכים: ארדינסט, בן נתן, טולידאנו ושות' עורכי דין, רחוב ברקוביץ 4, תל-אביב.

2. הצדדים האחרים להסדר:

א. הסכם עם חברת דוראל ("שותפות משקי-דוראל")

דוראל משאבי אנרגיה מתחדשת בע"מ ("דוראל") (הסדר לשיתוף פעולה עם השותפות).

מען: חילוץ 6, רמת גן.

ב. הסכם עם חברת אנלייט ("שותפות MP-אנלייט")

אנלייט אנרגיה מתחדשת בע"מ ("אנלייט") (הסדר לשיתוף פעולה עם MP).

מען: עמל 13, פארק אפק ראש העין.

3. צורת ההסדרים:

בכתב.

4. תיאור המסמכים הקובעים את ההסדרים ואלה הנוגעים אליהם:

(א) הסכם שנחתם ביום 4.4.2019 בין השותפות (כ"א מהשותפים הקיימים בה והשותף הכללי - משקי אנרגיות מתחדשות בע"מ) לבין משקי עמק בית שאן, משקי עמק יזרעאל ופיתוח הגליל ("הסכם הצטרפות לשותפות").

(ב) הסכם שנחתם ביום 6.9.2018 בין השותפות לבין דוראל (שותפות משקי-דוראל).

(ג) הסכם שנחתם ביום 9.4.2017 (לרבות תוספת להסכם מיום 27.9.2017) בין MP לבין אנלייט (שותפות MP-אנלייט).

5. הנכס או השירות נושא ההסדרים:

הקמה והפעלה של מתקנים לייצור חשמל מאנרגיות מתחדשות.

6. מהות הכבילות ופרטים עליהן:

א. בכל הנוגע להסכם הצטרפות לשותפות, לשותפות משקי-דוראל ולשותפות MP-אנלייט

מיזמים משותפים בין גופים מתחרים לכאורה הפועלים בתחום האנרגיות המתחדשות ;

ב. בכל הנוגע להסכם הצטרפות לשותפות

כל השותפים בשותפות מתחייבים להעביר לשותפות כל הזדמנות עסקית שתהיה להם בתחומי הפעילות העיקריים של השותפות כהגדרתם בתיקון מספר 1 להסכם שותפות מוגבלת המצ"ב לבקשה דנן.

ג. בכל הנוגע לשותפות משקי-דוראל

הצדדים מתחייבים להעביר למיזם המשותף בין השותפות לבין דוראל כל פרויקט חדש בתחום הקמה והפעלה של מתקנים לייצור חשמל בטכנולוגיה פוטו-וולטאית בפרויקטים ששטחם הינו עד 25 דונם למתקן (תחום הפעילות של המיזם המשותף).

7. תקופת ההסדר הכובל:

ההסדרים אינם מוגבלים בזמן.

8. הנימוקים המצדיקים פטור מאישור בית הדין

ראו נימוקים מפורטים במכתב הנלווה המצ"ב לבקשה דנן.

אני מצהיר שכל הפרטים האמורים הם מלאים ונכונים, שהמסמכים המצורפים הם נכונים ומלבדם אין כל מסך אחר הקובע את ההסדר או הנוגע לו.

משקי אנרגיות סולאר שותפות מוגבלת

550271514

חתימה וחותמת _____

משקי אנרגיות סולאר שותפות מוגבלת

תאריך שם 2/5/19 חן מלצר

משקים אנד פרטנרס

550271134

חתימה וחותמת _____

משקים אנד פרטנרס שותפות מוגבלת

תאריך שם 2/5/19 חן מלצר

חתימה וחותמת _____

משקי עמק בית שאן אגודה שיתופית מרכזית לחקלאות בע"מ אגש"ח 6-000587-57

תאריך שם _____

חתימה וחותמת _____

משקי עמק יזרעאל – אגודה שיתופית מרכזית לחקלאות בע"מ אגש"ח 7-000704-57

חתימה וחותמת _____

חתימה וחותמת _____

פיתוח הגליל אגודה שיתופית חקלאית בע"מ אגש"ח 6-003878-57

תאריך שם _____

משקי הקיבוצים

אגודה שיתופית חקלאית בע"מ

משקי הקיבוצים אגודה שיתופית חקלאית בע"מ

תאריך שם 2/5/19 חן מלצר

חתימה וחותמת _____

אחזקות משקי הנגב

אגודה שיתופית חקלאית בע"מ

570059089

אחזקות משקי הנגב – אגודה שיתופית חקלאית בע"מ

תאריך שם 2.5.19 חן מלצר

חתימה וחותמת _____

אחזקות משקי הדרום – אגודה שיתופית חקלאית בע"מ

תאריך שם _____

אני מצהיר שכל הפרטים האמורים הם מלאים ונכונים, שהמסמכים המצורפים הם נכונים ומלבדם אין כל מסך אחר הקובע את ההסדר או הנוגע לו.

חתימה וחותמת _____

משקי אנרגיות סולאר שותפות מוגבלת

תאריך _____ שם _____

חתימה וחותמת _____

משקים אנד פרטנרס שותפות מוגבלת

תאריך _____ שם _____

משקי עמק בית שאן

אגודה שיתופית מרכזית לחקלאות בע"מ

חתימה וחותמת _____
משקי עמק בית שאן אגודה שיתופית מרכזית לחקלאות בע"מ אגש"ח 6-57-000587

1970 11/11

תאריך _____ שם יצחק קצ'ו

חתימה וחותמת _____

משקי עמק יזרעאל – אגודה שיתופית מרכזית לחקלאות בע"מ אגש"ח 7-57-000704

חתימה וחותמת _____

חתימה וחותמת _____

פיתוח הגליל אגודה שיתופית חקלאית בע"מ אגש"ח 6-57-003878

תאריך _____ שם _____

חתימה וחותמת _____

משקי הקיבוצים אגודה שיתופית חקלאית בע"מ

תאריך _____ שם _____

חתימה וחותמת _____

אחזקות משקי הנגב – אגודה שיתופית חקלאית בע"מ

תאריך _____ שם _____

חתימה וחותמת _____

אחזקות משקי הדרום – אגודה שיתופית חקלאית בע"מ

תאריך _____ שם _____

אני מצהיר שכל הפרטים האמורים הם מלאים ונכונים, שהמסמכים המצורפים הם נכונים ומלבדם אין כל מסך אחר הקובע את ההסדר או הנוגע לו.

חתימה וחותמת _____
משקי אנרגיות סולאר שותפות מוגבלת
תאריך _____ שם _____

חתימה וחותמת _____
משקים אנד פרטנרס שותפות מוגבלת
תאריך _____ שם _____

חתימה וחותמת _____
משקי עמק בית שאן אגודה שיתופית מרכזית לחקלאות בע"מ אגש"ח 6-000587-57
תאריך _____ שם _____

חתימה וחותמת _____
משקי עמק יזרעאל – אגודה שיתופית מרכזית לחקלאות בע"מ אגש"ח 7-000704-57
תאריך _____ שם _____
*משקי עמק יזרעאל
אגודה שיתופית מרכזית
לחקלאות בע"מ*
2/5/2019
לר א"ב צמח + ש"מ א"ב

חתימה וחותמת _____
פיתוח הגליל אגודה שיתופית חקלאית בע"מ אגש"ח 6-003878-57
תאריך _____ שם _____

חתימה וחותמת _____
משקי הקיבוצים אגודה שיתופית חקלאית בע"מ
תאריך _____ שם _____

חתימה וחותמת _____
אחזקות משקי הנגב – אגודה שיתופית חקלאית בע"מ
תאריך _____ שם _____

חתימה וחותמת _____
אחזקות משקי הדרום – אגודה שיתופית חקלאית בע"מ
תאריך _____ שם _____

אני מצהיר שכל הפרטים האמורים הם מלאים ונכונים, שהמסמכים המצורפים הם נכונים ומלבדם אין כל מסך אחר הקובע את ההסדר או הנוגע לו.

חתימה וחותמת _____
משקי אנרגיות סולאר שותפות מוגבלת
תאריך _____ שם _____

חתימה וחותמת _____
משקים אנד פרטנרס שותפות מוגבלת
תאריך _____ שם _____

חתימה וחותמת _____
משקי עמק בית שאן אגודה שיתופית מרכזית לחקלאות בע"מ אגש"ח 6-57-000587
תאריך _____ שם _____

חתימה וחותמת _____
משקי עמק יזרעאל – אגודה שיתופית מרכזית לחקלאות בע"מ אגש"ח 7-57-000704
חתימה וחותמת _____

חתימה וחותמת _____
פיתוח הגליל אגודה שיתופית חקלאית בע"מ אגש"ח 6-57-003878
תאריך _____ שם _____

חתימה וחותמת _____
משקי הקיבוצים אגודה שיתופית חקלאית בע"מ
תאריך _____ שם _____

חתימה וחותמת _____
אחזקות משקי הנגב – אגודה שיתופית חקלאית בע"מ
תאריך _____ שם _____

חתימה וחותמת _____
אחזקות משקי הדרום – אגודה שיתופית חקלאית בע"מ
תאריך 2/5/19 שם אי.ק.י. 1958
אחזקות משקי הדרום – אגודה שיתופית חקלאית בע"מ
אחזקות משקי הדרום – אגודה שיתופית חקלאית בע"מ

אני מצהיר שכל הפרטים האמורים הם מלאים ונכונים, שהמסמכים המצורפים הם נכונים ומלבדם אין כל מסך אחר הקובע את ההסדר או הנוגע לו.

חתימה וחותמת _____

משקי אנרגיות סולאר שותפות מוגבלת

תאריך _____ שם _____

חתימה וחותמת _____

משקים אנד פרטנרס שותפות מוגבלת

תאריך _____ שם _____

חתימה וחותמת _____

משקי עמק בית שאן אגודה שיתופית מרכזית לחקלאות בע"מ אגש"ח 6-57-000587

תאריך _____ שם _____

חתימה וחותמת _____

משקי עמק יזרעאל – אגודה שיתופית מרכזית לחקלאות בע"מ אגש"ח 7-57-000704

חתימה וחותמת _____

חתימה וחותמת _____
פתוח הגליל
אגודה שיתופית חקלאית בע"מ

פיתוח הגליל אגודה שיתופית חקלאית בע"מ אגש"ח 6-57-003878

תאריך 2.5.19 שם זלז זרזל

חתימה וחותמת _____

משקי הקיבוצים אגודה שיתופית חקלאית בע"מ

תאריך _____ שם _____

חתימה וחותמת _____

אחזקות משקי הנגב – אגודה שיתופית חקלאית בע"מ

תאריך _____ שם _____

חתימה וחותמת _____

אחזקות משקי הדרום – אגודה שיתופית חקלאית בע"מ

תאריך _____ שם _____